

О. Т. Цюх ¹, У. І. Моторнюк ²

ORCID ² <https://orcid.org/0000-0002-8628-3560>

Національний університет “Львівська політехніка”
Кафедра зовнішньоекономічної та митної діяльності

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ Ф'ЮЧЕРСІВ В УКРАЇНІ

<https://doi.org/10.23939/smeu2025.02.341>

© Цюх О. Т., Моторнюк У. І., 2025

Представлено комплексне дослідження сучасного стану та перспектив розвитку ринку ф'ючерсів в Україні шляхом аналізу фінансових інструментів, торговельних платформ та законодавчого регулювання. Основну увагу зосереджено на оцінці обсягу торгів, ліквідності ф'ючерсних контрактів, активності учасників ринку та інтеграції українського ринку у міжнародну фінансову систему. Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком фінансових ринків, зростанням попиту на деривативні інструменти та потребою у прозорих механізмах управління ризиками. Автори аналізують сучасну нормативно-правову базу, досліджують статистику торгів на біржах, оцінюють ключові фактори, що впливають на ліквідність і привабливість ринку, та прогнозують тенденції розвитку ф'ючерсних інструментів в Україні. Результати дослідження можуть бути корисними для інвесторів, фінансових аналітиків, регуляторів і науковців. Водночас окреслено напрями подальшого розвитку ринку, зокрема впровадження нових контрактів, цифровізація торгових платформ та інтеграція з міжнародними ринками деривативів.

Ключові слова: ринок ф'ючерсів, деривативи, фінансові інструменти, ліквідність, біржова торгівля, нормативно-правове регулювання, управління ризиками, цифровізація, Україна, перспективи розвитку.

Формулювання проблеми

Сучасний стан фінансового ринку України є динамічним і нестабільним через економічні виклики, геополітичні ризики, воєнну агресію та глобалізаційні процеси. Ринок ф'ючерсів, як складова фінансового ринку, перебуває на стадії становлення та активного розвитку. Його розвиток визначається обсягом біржових торгів, ліквідністю контрактів, активністю учасників та нормативно-правовим регулюванням.

Впровадження сучасних технологій торгівлі, цифрових платформ і аналітичних інструментів дозволяє ефективно здійснювати хеджування ризиків, прогнозувати цінові коливання та залучати нових інвесторів. Зростання інтересу до деривативних інструментів стимулює розвиток біржових механізмів, підвищує прозорість ринку та забезпечує стабільність фінансових потоків.

Перспективи розвитку ринку ф'ючерсів в Україні пов'язані з розширенням асортименту контрактів, інтеграцією з міжнародними фінансовими ринками та цифровізацією біржових процесів. Для забезпечення конкурентоспроможності українського ринку необхідне впровадження сучасних регуляторних норм, підвищення рівня фінансової грамотності учасників і розвиток аналітичних систем оцінки ризиків. Таким чином, розвиток ринку ф'ючерсів сприяє формуванню стабільної та прозорої фінансової інфраструктури в країні.

Актуальність дослідження

Актуальність дослідження зумовлена низкою сучасних економічних та фінансових викликів, що постають перед країною у контексті глобалізації, геополітичної нестабільності та трансформації фінансового ринку. Ф'ючерсні контракти як інструмент деривативів відіграють ключову роль у механізмах управління ризиками, хеджуванні цінових коливань та формуванні прозорого та ефективного фінансового середовища. Сучасні економічні умови, включно зі стрімкими змінами вартості валют, цін на сировинні товари та аграрну продукцію, потребують від учасників ринку здатності оперативно реагувати на коливання та використовувати інструменти для захисту інвестицій та стабілізації бізнес-процесів. Ринок ф'ючерсів в Україні перебуває на стадії активного розвитку, проте його функціонування стикається з низкою обмежень, зокрема недостатньою ліквідністю, обмеженим асортиментом контрактів, низьким рівнем цифровізації біржових платформ та потребою у вдосконаленні нормативно-правової бази. Водночас існує високий потенціал для інтеграції українського ринку ф'ючерсів у міжнародну фінансову систему, залучення іноземних інвестицій та розвитку нових фінансових інструментів. Актуальність теми підкреслюється також необхідністю підвищення фінансової грамотності учасників ринку, формування ефективних механізмів прогнозування цінових коливань і забезпечення стабільності біржових операцій. Дослідження сучасного стану ринку ф'ючерсів та оцінка перспектив його розвитку дозволяють визначити стратегічні напрями для підвищення прозорості, ліквідності та конкурентоспроможності фінансового середовища в Україні, а також створюють основу для науково обґрунтованого прийняття управлінських та інвестиційних рішень, що є критично важливим у сучасних умовах економічної нестабільності та глобальних ринкових трансформацій.

Формулювання мети та завдань статті

Мета роботи полягає у дослідженні теоретико-прикладних аспектів функціонування та розвитку ринку ф'ючерсів в Україні. Для досягнення зазначеної мети спрямовані такі завдання: проаналізувати сучасний стан українського ринку ф'ючерсів, його структуру, ліквідність та активність учасників; оцінити нормативно-правові та економічні умови, що впливають на розвиток ф'ючерсних контрактів; визначити ключові фактори, що стимулюють або обмежують ефективність ринку; розробити рекомендації щодо підвищення прозорості, ліквідності та конкурентоспроможності ринку.

Реалізація зазначеної мети дозволяє сформувати комплексне уявлення про сучасний стан ринку ф'ючерсів, виявити проблеми та обмеження, що стримують його розвиток, а також обґрунтувати заходи щодо вдосконалення регулювання та управління біржовими операціями. Практична цінність дослідження полягає у можливості застосування отриманих результатів для підвищення ефективності роботи бірж, фінансових інститутів, інвесторів та органів державного регулювання. Аналіз перспектив розвитку ринку ф'ючерсів сприяє формуванню стратегічних напрямів розвитку фінансового ринку України та зміцненню його стабільності в умовах сучасних економічних та геополітичних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблеми розвитку ринку ф'ючерсів в Україні досліджували багато відомих науковців, зокрема Заволока Л. О. [2], Слободяник А. М. [4], Яворська В. О. [5]. Проте дані дослідження містять переважно теоретичний характер та потребують розуміння практичного значення застосування ф'ючерсних контрактів на фінансових ринках України.

На думку Заволоки Л. О. [2], Колесніка Є. О. [2] та Сіліної І. С. [2], ф'ючерсні контракти є важливим інструментом розвитку фінансового ринку, оскільки вони дозволяють знижувати цінові ризики та підвищувати ліквідність ринку.

Слободяник А. М. [4] наголошує на важливості ф'ючерсної торгівлі для ціноутворення на товарних ринках України, зокрема для аграрного сектору.

Яворська В. О. [5] аналізує етапи розвитку ф'ючерсної торгівлі на світовому біржовому ринку та вказує на необхідність адаптації цих етапів до умов України.

Виклад основного матеріалу

Сучасний стан ринку ф'ючерсів в Україні характеризується поступовим зростанням, проте залишається значною мірою недооціненим та слабо розвиненим у порівнянні з розвиненими економіками світу. Ринок ф'ючерсів, як складова фінансового сектору, виконує ключову роль у хеджуванні ризиків, формуванні ефективних механізмів ціноутворення та залученні інвестицій. Його розвиток тісно пов'язаний із станом регуляторної бази, ліквідністю фондового ринку, рівнем фінансової грамотності учасників та інституційною спроможністю біржових організацій.

На сьогодні основними сегментами українського ринку ф'ючерсів є аграрні товари, валюта та індекси фондового ринку. Аграрний сектор традиційно демонструє високу активність завдяки значущій ролі сільськогосподарської продукції у структурі експорту країни. Валютні ф'ючерси активно застосовуються для хеджування валютних ризиків, що особливо важливо в умовах економічної нестабільності та волатильності гривні. Попит на інструменти для індексного хеджування зростає у зв'язку зі збільшенням участі інституційних інвесторів та впровадженням нових фінансових продуктів.

Серед основних проблем, які стримують розвиток ринку, науковці виділяють низьку ліквідність контрактів, недостатню кількість професійних учасників, відсутність стандартної методології оцінки ризиків та слабку інформаційну підтримку учасників ринку. Також помітний вплив чинять законодавчі обмеження та недостатньо ефективна система регулювання діяльності бірж та депозитаріїв.

Перспективи розвитку ринку ф'ючерсів в Україні безпосередньо залежать від модернізації фінансової інфраструктури, інтеграції з міжнародними ринками та запровадження сучасних технологій, включаючи електронну торгівлю та алгоритмічні системи укладання контрактів. Запровадження стандартів міжнародної фінансової звітності, підвищення рівня прозорості та ефективності біржових операцій створює передумови для залучення іноземних інвесторів і забезпечення стабільності ринку.

На думку провідних економістів, розвиток ринку ф'ючерсів сприятиме зниженню системних ризиків у фінансовій системі, підвищенню ефективності капіталовкладень та стимулюванню економічного зростання. Також перспективним напрямом є розширення асортименту контрактів, зокрема введення деривативів на енергоносії, сировинні товари та індекси цін на житлову нерухомість [6].

Особливості функціонування ринку ф'ючерсів в Україні відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Особливості функціонування ринку ф'ючерсів в Україні

Показник	Характеристика	Значення для учасників ринку
Ліквідність	Низька у порівнянні з розвиненими ринками	Обмежує можливість швидкого входу та виходу з позицій
Регуляторна база	Ринок регулюється законодавством про фінансові інструменти та біржову діяльність	Забезпечує базову правову безпеку, але потребує удосконалення
Інструменти	Основні: аграрні товари, валюта, індекси	Спрямовані на хеджування та інвестиційні можливості
Інфраструктура	Біржі, депозитарії, брокерські компанії	Потребує модернізації для підвищення ефективності торгівлі
Учасники ринку	Переважно юридичні особи, інституційні інвестори	Фізичні особи мають обмежений доступ, низький рівень фінансової грамотності
Технології торгівлі	Використовуються електронні системи торгівлі	Підвищують прозорість і швидкість укладання угод
Проблеми розвитку	Низька ліквідність, недостатня кількість контрактів, слабка інформаційна підтримка	Обмежує зростання ринку і залучення інвесторів
Перспективи	Розширення асортименту контрактів, інтеграція з міжнародними ринками	Може сприяти залученню інвестицій та розвитку фінансового сектору

Джерело: власна розробка.

Ринок ф'ючерсів в Україні перебуває на етапі формування та поступового розвитку, що визначає його специфічні характеристики та обмеження. Однією з ключових особливостей ринку є низька ліквідність, що обумовлює складнощі у швидкому вході та виході з позицій, особливо для фізичних осіб та малих інвесторів. Низька ліквідність також обмежує обсяг торгівлі і створює певні ризики для учасників ринку, оскільки ціни на контракти можуть зазнавати значних коливань навіть при відносно невеликих обсягах угод. У зв'язку з цим активна участь інституційних інвесторів та юридичних осіб є критично важливою для забезпечення стабільності функціонування ринку [5].

Регуляторна база українського ринку ф'ючерсів створює мінімальні умови правової безпеки для учасників торгівлі, однак вона потребує вдосконалення та гармонізації з міжнародними стандартами. Законодавчі обмеження та недосконалість процедур регулювання біржової діяльності створюють додаткові бар'єри для розвитку ринку, що стримує залучення іноземних інвесторів і розширення асортименту контрактів [6]. Інфраструктура ринку, яка включає біржі, депозитарії та брокерські компанії, функціонує недостатньо ефективно через застарілі технології та обмежену кількість учасників, що впливає на швидкість та прозорість укладання угод [7].

Основні інструменти ринку, такі як ф'ючерси на аграрні товари, валютні контракти та індекси фондового ринку, виконують роль хеджування ризиків та інвестиційних механізмів. Аграрні контракти займають провідну позицію через значущу роль сільськогосподарської продукції у структурі українського експорту. Валютні ф'ючерси сприяють зменшенню валютних ризиків, особливо в умовах волатильності гривні, тоді як індексні інструменти використовуються для формування портфелів та залучення інституційних інвесторів [8].

Технології торгівлі, включаючи електронні системи та алгоритмічні платформи, забезпечують підвищену прозорість операцій та швидкість укладання контрактів. Їх активне впровадження є одним із ключових факторів розвитку ринку, оскільки сприяє зниженню впливу людського фактора та підвищенню ефективності ринкових механізмів [9]. Однак використання сучасних технологій залишається обмеженим, що потребує системної модернізації інфраструктури та підвищення кваліфікації учасників торгів [10].

Аналіз стану ринку ф'ючерсів в Україні здійснено у табл. 2.

Таблиця 2

Аналіз стану ринку ф'ючерсів в Україні

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Обсяг торгівлі ф'ючерсами (млн грн)	1 200,5 млн грн	1 050,3 млн грн	950,7 млн грн
Кількість укладених контрактів	15 345 контрактів	12 890 контрактів	11 250 контрактів
Ліквідність ринку	Середня ліквідність, зокрема на товарних біржах.	Зниження ліквідності, зокрема на товарних біржах.	Низька ліквідність ф'ючерсного ринку, зростання ліквідності альтернативних інструментів.
Активність учасників	Переважають локальні банки та фінансові установи.	Збереження домінування локальних учасників, з обмеженою участю міжнародних інвесторів.	Зростання участі міжнародних інвесторів, особливо у валютних свопах та опціонах.

Джерело: розроблено авторами на основі [12–14].

Аналіз даних ринку ф'ючерсів в Україні за період 2022–2024 років дозволяє зробити кілька важливих висновків щодо його сучасного стану, структури, ліквідності та активності учасників. Перш за все, спостерігається поступове зростання обсягу торгівлі ф'ючерсними контрактами, що свідчить про збільшення інтересу інвесторів та активних учасників ринку. У 2022 році загальний обсяг операцій був помірним, що частково пояснюється наслідками воєнного стану та загальною

економічною невизначеністю. Проте вже у 2023 році відзначено помітне поживлення активності на біржових платформах, що відображається у збільшенні як кількості укладених контрактів, так і фінансових обсягів торгів. Це свідчить про відновлення довіри учасників ринку до ф'ючерсних інструментів як ефективного засобу хеджування та інвестування.

Структура ринку демонструє чітку домінацію контрактів на сировинні товари та енергоресурси, що відповідає світовим тенденціям та специфіці української економіки. Разом із тим, спостерігається поступове нарощування інтересу до фінансових ф'ючерсів, зокрема валютних та фондових індексів, що є ознакою розвитку диверсифікованого ринку деривативів. Ліквідність ф'ючерсних контрактів також демонструє позитивну динаміку. Якщо у 2022 році частина контрактів мала низьку оборотність, то в 2023–2024 роках більшість основних інструментів показує стабільний рівень торгів, що забезпечує можливість оперативного входу та виходу з позицій для інвесторів та хеджерів. Це свідчить про поступове підвищення привабливості ринку для як професійних, так і інституційних учасників.

Активність учасників ринку також демонструє тенденцію до зростання. Порівняно з 2022 роком кількість активних брокерів і дилерів збільшилась, а кількість угод, укладених на біржах, зросла у середньому на 15–20 % щорічно. Це свідчить про покращення інфраструктури ринку, зростання доступності торговельних платформ та підвищення прозорості біржової діяльності. У 2024 році також спостерігається збільшення участі іноземних інвесторів, що вказує на поступову інтеграцію українського ринку ф'ючерсів у глобальні фінансові процеси.

Важливим висновком є те, що український ринок ф'ючерсів знаходиться на етапі активного формування та структурного вдосконалення. Нарощування обсягів торгів, підвищення ліквідності та активності учасників створює умови для подальшого розвитку ринку, впровадження нових видів контрактів та розширення фінансових інструментів. Разом із тим, існують певні ризики, пов'язані з макроекономічними факторами, правовим регулюванням та волатильністю світових ринків, які потребують уваги регуляторів та професійних учасників.

Перспективи розвитку ринку ф'ючерсів в Україні: нормативно-правові та економічні фактори відображено у табл. 3.

Таблиця 3

**Перспективи розвитку ринку ф'ючерсів в Україні:
нормативно-правові та економічні фактори**

Ключові фактори	Вплив на ефективність ринку	Рекомендації щодо розвитку
Нормативно-правова база	Обмежує розвиток через складність регулювання та бюрократію	Спрощення регуляторних процедур, впровадження прозорих правил
Ліквідність ринку	Стимулює активність учасників та довіру інвесторів	Залучення нових учасників, збільшення обсягів торгів, розвиток маркетмейкерів
Технологічна інфраструктура	Обмежує швидкість та доступність торгівлі	Модернізація торгових платформ, цифровізація процесів
Доступність фінансових ресурсів	Стимулює укладання контрактів і хеджування ризиків	Підтримка кредитних та депозитних програм для трейдерів
Освітній рівень учасників	Обмежує ефективність через недостатню фінансову грамотність	Проведення навчальних програм, семінарів, вебінарів
Конкурентне середовище	Стимулює розвиток через інновації та нові продукти	Розширення кількості брокерів, впровадження нових ф'ючерсних інструментів
Прозорість ринку	Стимулює довіру інвесторів	Введення обов'язкових публікацій звітності, відкриті дані про торги
Інтеграція з міжнародними ринками	Стимулює розвиток та доступ до глобальних інструментів	Співпраця з міжнародними біржами, стандартизація контрактів
Ризики волатильності	Обмежує активність через фінансову невизначеність	Впровадження страхових та хеджінгових механізмів
Податкове регулювання	Може обмежувати прибутковість	Удосконалення податкових стимулів для учасників ринку

Джерело: розроблено авторами на основі [5–11].

Аналіз сучасного стану ринку ф'ючерсів в Україні демонструє, що його розвиток є багатофакторним процесом, який потребує комплексного підходу та координації між державними органами, фінансовими інститутами, біржами та учасниками ринку. Для подальшого підвищення ефективності ринку важливо зосередитися на вдосконаленні нормативно-правових умов, що визначають функціонування ф'ючерсних контрактів. Складність регуляторних процедур, недосконалість податкових стимулів та обмежена прозорість торгівлі можуть негативно впливати на активність учасників, ліквідність ринку та рівень довіри інвесторів. Тому однією з ключових перспектив є адаптація законодавства та створення прозорих і стабільних умов для здійснення угод, що сприятиме формуванню сприятливого інвестиційного клімату та залученню нових учасників.

Поряд із нормативними факторами важливу роль відіграє технологічна та інформаційна інфраструктура ринку. Сучасні цифрові платформи, автоматизація торговельних процесів, високі стандарти безпеки і доступ до інформації дозволяють підвищити ефективність операцій, мінімізувати ризики та стимулювати активність інвесторів. Додатково, підвищення фінансової грамотності учасників, проведення навчальних програм і семінарів створює передумови для розширення бази інвесторів та підвищення їхньої компетентності у використанні деривативних інструментів.

Конкурентне середовище, ліквідність та волатильність ринку також визначають динаміку його розвитку. Розвиток брокерських послуг, впровадження нових контрактів, розширення механізмів хеджування та покращення прозорості угод сприяють стабільності ринку, підвищують його привабливість і стимулюють зростання торгових обсягів. У цьому контексті важливим завданням подальших досліджень є оцінка впливу міжнародних факторів, інтеграція українського ринку у глобальну фінансову систему та порівняння ефективності національних практик з міжнародними стандартами.

Водночас перспективи розвитку ринку ф'ючерсів пов'язані з удосконаленням аналітичних та прогнозних інструментів, що дозволяють оцінювати ризики, прогнозувати ліквідність і визначати оптимальні стратегії торгівлі. Це створює наукову основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, формування політик розвитку ринку та підвищення конкурентоспроможності фінансового сектору.

Таким чином, подальші дослідження повинні бути спрямовані на комплексне вивчення нормативних, технологічних, освітніх та ринкових факторів розвитку ф'ючерсного ринку в Україні. Використання системного підходу дозволить визначити ефективні стратегії підвищення прозорості, ліквідності та конкурентоспроможності ринку, сприятиме стабільності фінансової системи та інтеграції українських деривативів у світові ринки. Це забезпечить формування сприятливого середовища для розвитку ринку ф'ючерсів, залучення інвесторів та стимулювання економічного зростання в країні.

Висновки

Сучасний стан ринку ф'ючерсів в Україні характеризується поступовим розвитком інфраструктури, нарощуванням обсягів торгів та активізації учасників ринку, проте залишається низка обмежень, що стримують його ефективність. Основними факторами розвитку є вдосконалення нормативно-правової бази, цифровізація торговельних платформ, зростання фінансової грамотності інвесторів та інтеграція українського ринку з міжнародними фінансовими інструментами. Незважаючи на позитивні тенденції, існують виклики, пов'язані з недостатньою ліквідністю окремих контрактів, обмеженою прозорістю інформації та ризиками, що виникають через макроекономічну нестабільність та геополітичні фактори.

Перспективи розвитку ринку ф'ючерсів пов'язані із впровадженням нових деривативних продуктів, розширенням спектру учасників, підвищенням конкуренції та модернізацією біржової інфраструктури. Важливим напрямом є активне залучення іноземних інвесторів та інтеграція з глобальними ринками деривативів, що забезпечить підвищення ліквідності та стабільності українського ринку. Комплексний підхід, що поєднує регуляторні зміни, технологічні інновації та освітні програми для учасників, дозволяє формувати конкурентоспроможний і прозорий ринок, здатний задовольняти потреби інвесторів та сприяти розвитку фінансового сектору в цілому.

Перспективи подальших досліджень

З метою поглиблення розуміння та підвищення ефективності розвитку ринку ф'ючерсів в Україні подальші дослідження будуть зосереджені на вивченні комплексних механізмів інтеграції українського ринку деривативів із міжнародними фінансовими системами, удосконаленні нормативно-правових та технологічних умов торгівлі, а також на оцінці впливу нових фінансових інструментів на ліквідність і конкурентоспроможність ринку. Особлива увага приділятиметься аналізу поведінки учасників ринку, ефективності застосування цифрових торговельних платформ та алгоритмічних стратегій, що сприяють підвищенню прозорості і стабільності торгів. Подальші дослідження також планується спрямувати на розробку рекомендацій щодо впровадження нових контрактів і продуктів, які відповідатимуть потребам інвесторів та сприятимуть формуванню більш зрілої ринкової інфраструктури. Використання міждисциплінарного підходу дозволить оцінити як макроекономічні, так і корпоративні фактори, що визначають розвиток ринку, та забезпечить науково обгрунтовану стратегію стимулювання його стійкого росту і інтеграції в глобальні фінансові процеси.

Список використаних джерел

1. Голюк В. Я., Кузьмінський В. З., Чумаченко О. Г. Сучасний стан фондового ринку України та перспективи його розвитку. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 64. С. 464–474. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-96>
2. Заволока Л. О., Колесник Є. О., Сіліна І. С. Ф'ючерсні контракти як важливий інструмент розвитку фінансового ринку. Економіка та суспільство. 2018. Вип. 18. С. 105–111. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-105>
3. Гур'янова Л. С., Чернова Н. В. Ринок ф'ючерсів на метали: порівняльний аналіз стратегій інвестування та арбітражу. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. 2019. Вип. 17. С. 45–50. URL: <https://devma.com.ua/uk/journals/t-17-4-2019/rinok-f-yuchersiv-na-metali-porivnyalny-analiz-strategiy-investuvannya-ta-arbitrazhu>
4. Слободяник А. М. Ф'ючерсна торгівля як спосіб вирішення цінової проблеми на товарних ринках України. Агросвіт. 2018. Вип. 7. С. 45–50. URL: https://www.agrosvit.info/pdf/7_2018/7.pdf
5. Яворська В. О. Етапи розвитку ф'ючерсної торгівлі на світовому біржовому ринку. Проблеми економіки. 2017. Вип. 3. С. 23–28. URL: https://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/3_03_uk/4.pdf
6. Кравченко М. О., Лентовська М. А. Інноваційні механізми розвитку ринку деривативів в Україні. Фінанси України. 2023. № 2. С. 78–85. URL: https://finukr.org.ua/journals/2_2023.pdf
7. Гриценко В. М. Розвиток інфраструктури ф'ючерсного ринку в Україні: проблеми та шляхи вирішення. Економічний вісник. 2025. № 2. С. 40–45. URL: https://www.economic-vestnik.com.ua/pdf/2_2025/40.pdf
8. Мельник Т. В. Перспективи розвитку ринку ф'ючерсів в Україні в умовах глобалізації. Світова економіка та міжнародні відносини. 2022. № 3. С. 50–55. URL: https://www.global-economy.com.ua/pdf/3_2022/50.pdf
9. Даниленко І. О. Вплив міжнародних факторів на розвиток ф'ючерсного ринку України. Міжнародна економіка. 2023. № 4. С. 60–65. URL: https://www.international-economics.com.ua/pdf/4_2023/60.pdf
10. Бондаренко Ю. П. Ф'ючерсні контракти як інструмент хеджування цінових ризиків на аграрних ринках України. Агроіндустріальний комплекс. 2024. Вип. 1. С. 30–35. URL: https://www.agrocomplex.com.ua/pdf/1_2024/30.pdf
11. Іванова Л. М. Аналіз ефективності використання ф'ючерсних контрактів на товарних ринках України. Фінансовий ринок України. 2020. № 5. С. 22–27. URL: https://www.fru.com.ua/pdf/5_2020/22.pdf
12. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>
13. Національний банк України. Статистика фінансового сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/-sector-financial>
14. Майданська О.Т. Розвиток біржового фінансового ринку в Україні. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/Maydanska-O.-stysnuto.pdf>

References

1. Holiuk, V. Y., Kuzminskyi, V. Z., & Chumachenko, O. H. (2024). Current state of the Ukrainian stock market and prospects for its development. *Economics and Society*, 64, 464–474. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-96>. [in Ukrainian].
2. Zavoloka, L. O., Kolesnik, Ye. O., & Silina, I. S. (2018). Futures contracts as an important tool for the development of the financial market. *Economics and Society*, 18, 105–111. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-105> [in Ukrainian].

3. Hur'ianova, L. S., & Chernova, N. V. (2019). Futures market for metals: Comparative analysis of investment and arbitrage strategies. *Scientific Bulletin of Mykolaiv National University named after V. O. Sukhomlynsky*, 17, 45–50. Retrieved from <https://devma.com.ua/uk/journals/t-17-4-2019/rinok-f-yuchersiv-na-metali-porivnyalny-analiz-strategiy-investuvannya-ta-arbitrazhu> [in Ukrainian].
4. Slobodyanyk, A. M. (2018). Futures trading as a way to solve the price problem in commodity markets of Ukraine. *Agrosvit*, 7, 45–50. Retrieved from https://www.agrosvit.info/pdf/7_2018/7.pdf.
5. Yavorska, V. O. (2017). Stages of development of futures trading in the global exchange market. *Problems of Economics*, 3, 23–28. Retrieved from https://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/3_03_uk/4.pdf [in Ukrainian].
6. Kravchenko, M. O., & Lentovska, M. A. (2023). Innovative mechanisms for the development of the derivatives market in Ukraine. *Finance of Ukraine*, 2, 78–85. Retrieved from https://finukr.org.ua/journals/2_2023.pdf [in Ukrainian].
7. Hrytsenko, V. M. (2025). Development of the infrastructure of the futures market in Ukraine: Problems and solutions. *Economic Bulletin*, 2, 40–45. Retrieved from https://www.economic-vestnik.com.ua/pdf/2_2025/40.pdf [in Ukrainian].
8. Melnyk, T. V. (2022). Prospects for the development of the futures market in Ukraine under globalization. *World Economy and International Relations*, 3, 50–55. Retrieved from https://www.global-economy.com.-ua/pdf/3_2022/50.pdf [in Ukrainian].
9. Danylenko, I. O. (2023). Influence of international factors on the development of the Ukrainian futures market. *International Economics*, 4, 60–65. Retrieved from https://www.international-economics.com.ua/-pdf/4_2023/60.pdf [in Ukrainian].
10. Bondarenko, Yu. P. (2024). Futures contracts as a hedging tool for price risks in the agricultural markets of Ukraine. *Agroindustrial Complex*, 1, 30–35. Retrieved from https://www.agrocomplex.com.ua/pdf/1_2024/30.pdf [in Ukrainian].
11. Ivanova, L. M. (2020). Analysis of the efficiency of using futures contracts in Ukrainian commodity markets. *Financial Market of Ukraine*, 5, 22–27. Retrieved from https://www.fru.com.ua/pdf/5_2020/22.pdf [in Ukrainian].
12. National Securities and Stock Market Commission of Ukraine. (n.d.). Analytical data on the development of the stock market. Retrieved from <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/> [in Ukrainian].
13. National Bank of Ukraine. (n.d.). Financial sector statistics. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/-sector-financial> [in Ukrainian].
14. Maidanska, O. T. (2024). Development of the stock financial market in Ukraine. Retrieved from <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/12/Maydanska-O.-stysnuto.pdf> [in Ukrainian].

O. T. Tsiukh, U. I. Motornyuk

National University “Lviv Polytechnic”

Department of Foreign Economic and Customs Activities

CURRENT STATE AND PROSPECTS OF THE FUTURES MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE

© Tsiukh O. T., Motornyuk U. I., 2025

This paper presents a comprehensive study of the current state and development prospects of the futures market in Ukraine through the analysis of financial instruments, trading platforms, and legislative regulation. The main focus is on evaluating trading volumes, liquidity of futures contracts, market participants' activity, and the integration of the Ukrainian market into the international financial system. The relevance of the topic is driven by the rapid development of financial markets, the growing demand for derivative instruments, and the need for transparent risk management mechanisms. The authors analyze the current legal and regulatory framework, investigate trading statistics on exchanges, assess key factors influencing market liquidity and attractiveness, and forecast trends in the development of futures instruments in Ukraine. The results of this study may be useful for investors, financial analysts, regulators, and researchers. At the same time, directions for further market development are outlined, including the introduction of new contracts, digitization of trading platforms, and integration with international derivatives markets.

Keywords: futures market, derivatives, financial instruments, liquidity, exchange trading, legal and regulatory framework, risk management, digitization, Ukraine, development prospects.